

בדהרבי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

תספורת בערב פסח אחר חצות

מתוך עיונים וברורי הלכה סי' י"ט
להרה"ג שאול רצאבי שליט"א

תספורת, חשיבא מלאכה גמורה, עיין משנה ברורה (סק"ד), ולכן אסורה אחר חצות.

מי שלא הספיק להסתפר עד חצות, יש לדון באיזה אופן משלושת האופנים דלהלן נתיר לו התספורת. אם ימצא ישראל עני שאין לו מה לאכול בהרווחה [גדר העניוּת, עיין הכרעה למעשה בשו"ע המקוצר סימן צ"ט סעיף ו'], יסתפר אצלו בצנעא, עיין להמשנה ברורה (סק"ו). ולהסתפר אצל גוי, יש אוסרים ויש מתירים. ואף שהמשנה ברורה (סק"ה) מיקל, השתילי זיתים (סק"ה) כתב שמנהיגו לאסור, ואין לפרוץ גדר. ולהסתפר על ידי עצמו, לפי מה שכתבו הרמ"א ביו"ד (סי' שצ"ט ס"ג) וש"ך שם (סקי"ב). יש להקל. אבל יש חולקים ואוסרים, עיין כף החיים (סקט"ו).

ברם לאשה לצורך צניעות מותר, דהא בחול המועד דחמיר מניה התיירוהו, עיין בעיני יצחק על שו"ע המקוצר סימן צ"ט הערה י"ז:

לספר ילד קטן בערב פסח אחר חצות, נשאלתי אם מותר, והשבתי לאסור. וטעמא דאף על גב דבחול המועד שרי כדאיתא בסיומן תקל"א סעיף ו' וולא יהא ערב פסח חמור ממנו לכאורה, ועיין חזון עובדיה דף צ' ע"א, שאני התם דבקטן לא שייך טעמא דלא יכנס לרגל כשהוא מנוול, נמצא שנשאר אצלו כעיקר הדין דמותר לגלח במועד ועיין בתשובותי עולת יצחק ח"א סימן קנ"ז, משא"כ ערב פסח שהוא איסור מלאכה מצד עצמו, ואם כן אסור לגדול לספרו. ויש לעיין גם במה שכתב הביאור הלכה סימן תצ"ג בשם פרי מגדים לגבי ספירת העומר, דמותר להסתפר לכל אלו שהתירו בחוהמ"ע, דלא עדיף הספירה מחוהמ"ע ע"כ, ולכאורה הוא תימה דבחוהמ"ע טעם האיסור משום גזירה שלא יכנס וכו' לפיכך התירו באותם דלא שייכה הגזירה, וכי קטן מותר לו להסתפר בעומר דומיא דחוהמ"ע. ושוב הראוני באגרות משה או"ח ח"ב סימן צ"ו שעמד בזה עיין שם, והניח בצריך עיון. רשימות אאמ"ר שם:

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (ויקרא א. ב)
מובא ב'מדרש רבה' (פ"ב א') על פסוק זה בזה"ל: זהו שאמר הכתוב (יהמיה לא, טו): הבן יקיר לי אפרים. עשרה נקראו יקרים, ואלו הן: התורה, והנבואה, והתבונה, והדעת, והסכלות, והעשר, והצדיקים, ומיתתן של חסידים, והחסד, וישראל. התורה מנין, שנאמר (משלי ג, טו): יקרה היא מפנינים. הנבואה מנין (שמואל א ג, א): ודבר ה' היה יקר בימים ההם. התבונה מנין (משלי י, כו): יקר רוח איש תבונה. הדעת מנין (משלי כ, טו): וכלי יקר שפתי דעת. הסכלות מנין (קהלת י, א): יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט. העשר מנין (משלי יב, כו): והון אדם יקר חרוץ. צדיקים מנין (תהלים קל"ט, י): ולי מה יקרו רעיון אל. מיתתן של חסידים מנין (תהלים קטו, טו): יקר בעיני ה' המותה לחסידיו. החסד מנין (תהלים לו, ח): מה יקר חסדך אלהים. ישראל מנין, הבן יקיר לי אפרים. ביקר ישראל עומדים לי, בנהג שבעולם אלף בני אדם נכנסין למקרא, יוצא מהן מאה. מאה למשנה, יוצאין מהן עשרה. עשרה לתלמוד, יוצא מהן אחד. הדא הוא דכתיב (קהלת ג, כח): אדם אחד מאלף מצאתי. דבר אחר, אדם אחד מאלף מצאתי, זה אברהם. (קהלת ג, כח): ואשה בכל אלה לא מצאתי, זו שרה. עכ"ל לענייננו.

וביאור המדרש בשבח ישראל בקצרה. 'אפרים' הוא לשון חשיבות וראש וכמו דכתיב על שמואל 'בן תחו בן צוף אפרתי' (ש"א י"ב). יעו"ש בהמשך המדרש. מכל מקום למדנו כמה היא מעלת ישראל, כמה הן חביבין לפני הקב"ה, ובפרט תורתן הקדושה ואפילו שיצא רק אחד מכמה וכמה אנשים בהצלחת הלימוד.

וביאור המשך המדרש, כתבו המפרשים. אדם אחד מאלף שנה מצאתי 'שלם', זהו אברהם אבינו שלא הרהר אחר ה' יתברך. ואשה אפילו באלף שנה 'שלימה' לא מצאתי, זו שרה שצחקה על בשורת הזרע. ובהבטה שטחית הדבר צועק וזועק, אם רק באלף שנה יש אולי אחד שעושה רצון ה' ב"ה בשלמות, ועל אחת כמה וכמה אצל נשים שאפילו באלף שנה לא נמצאת אשה שלימה. א"כ הדבר מייאש את האדם ומחליש דעתו לעבוד קונו, כי גם אם יפעל ויטרח רבות רוב סיכויי הוא לא להגיע לשלימות. וכן בלימוד התורה, רוב סיכויי הוא לא להיות מאותם אלו שכן יזכו, אז אולי חבל על המאמץ וזו היא דעת עמי ארצות.

אך אדרבה, היא הנותנת. מתוך זה רואים אנו אהבת ה' יתברך לעמו, שאפילו שרק אחד באלף מגיע לשלמות וכ"ש אצל נשים, עכ"ז שמח וחפץ בכל עם ישראל אפילו על אחד כזה. יתירה מואת, אם היה חפץ ה' ב"ה שכולם יגיעו לשלימות היה מסייע בעדם, ואעפ"כ אינו עושה זאת. ללמדנו שכל אחד ואחד שיפעל ויעשה רצון הבורא ב"ה אפילו שאינו שלם, זהו רצון ה' יתברך ואל לו ח"ו להתייאש ולומר אם כך הן פני הדברים חבל שאני אשקיע ואתאמץ.

והוא מה שמובא במשנה בעדויות (פ"א מ"ג): הלל אומר, מלא הין מים שאובין פוסלין המקוה, אלא שאדם חייב לומר בלשון רבו. ושמאי אומר, תשעה קבין. וחכמים אומרים, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עד שבאו שני גרדיים משער האשפות שבירושלים, והעידו משום שמעיה ואבטליון, שלשת לוגין מים שאובין, פוסלין את המקוה, וקיימו חכמים את דבריהם: ופרש"י (שבת טו): למה הוזכר שם אומנותם ושם מקומם. לומר, שלא ימנע אדם עצמו מבית המדרש, שאין לך אומנות פחותה מגרדי שאין מעמידין ממנו לא כהן גדול ולא מלך כדאמרין בקדושין (דף פ"ב). ואין שער בירושלים פחות משער האשפות, והכריעו בעדותן כל חכמי ישראל. עכ"ל.

למדנו שכל אדם אפילו החלש והמתקשה בלימוד, ישב ועסוק בתורה ויהי ה' עמו.

יעורר מפי עליון כל התלמידים אשר חרף נגף וחקורונה, הם ממשיכים ללמוד תורת אבותינו חיים, מרבים קדושה בעולם ומשחרים האוירים. יח"ר יעלו במעלות התורה וחזראתה, ויזכו לרכיש כל ארבעים ושמונה קניינים. ויהא שמם נפץ בעולם מתורתם, לעד ולנצח נצחים. ושוב שם משמן טוב יהיו נקראים.

מחידושי רבותינו

הרה"צ שאול רצאבי שליט"א

בחיבורו עיונים וברורי הלכה סימן י"ח

פתרונות לפרשת 'ויקהל - פקודי'
אחודה חידה! ה' ב"ה, בית המקדש,
שבט יהודה, שבט דן, שלמה,
נבוכדנאצר.
הזוכה בהגרלה: מי שהכל שלו.
מי בתמונה: טרם נפתרה!

אורח חידה!
הם קרבים והם קרבים
הם למעלה והם למטה
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

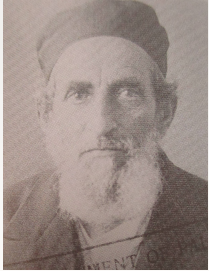
מנהג תימן לאפות מצות הפסח בכל יום

ידוע מנהג אבותינו לאפות מצות לכל יום מימי הפסח. וכה כתב על זה מהרי"ץ בעץ חיים דף ב' ע"א, ונהגו לאפות מצת מצוה בכל לילה בפני עצמה, בכל לילה שעתה, לחיבוב ולהידור מצוה. וכן הביא הטור בשם כמה גאונים ע"ש, עכ"ל מהרי"ץ:

ומסתברא שצורת אפייה זו היא מימות עולם ומשנים קדמוניות. והא לך דברי הערוך השלחן (סימן תנ"ח ס"ג) זה ידוע שבזמן הקדמון לא היו אופין כל המצות קודם הפסח, אלא היו אופין בכל יום מימי הפסח פת ליום זה, עד שהטור כתב לדבר חידוש וזה לשונו, ואני ראיתי בברצלונה מהמדקקים שהיו אופין כל מה שצריכין למועד מקודם המועד, שאם יתערב עמו משהו מהחמץ יתבטל קודם איסורו עכ"ל הטור. וזהו המנהג שלנו, וכתב זה לדבר חידוש עכ"ל הערוה"ש. וזכתה עדתינו בתימן לשמר המנהג הקדמון. ברם בש"ע המקוצר לא נזכר מנהג זה כיון שכיום איננו יכולים לנהוג כן מחמת סדרי החיים שהשתנו. אולם אלו האופין מצות בביתם יחזיקו במנהג זה בכל עוז. והנני לבאר בס"ד דברי מהרי"ץ הללו, ועל מה הטבע המנהג:

הטור בסימן תנ"ח הביא נדון הראשונים אם אפיית המצה תהא אחר שעה ששית שהוא זמן הקרבת הפסח, או דילמא אפילו קודם לכן מהני. וכך הוא תוכן דבריו. בתשובות הגאונים איתא, מעשה באחד שאפה מצות קודם שעה רביעית בערב הפסח, ואסרוהו רבותינו, משום דאיתקש לפסח שאינו נשחט אלא משעה ששית. אבל רבינו אלעזר הגדול ורבינו שמואל הכהן התיירו. אך לכתחילה יש ליהדר משום חביבה מצוה בשעתה (ע"כ מתשובות הגאונים). וראבי"ה הביא תוספתא שיוצאין במצה ישנה. אבל כיון שבירושלמי אוסר, ראוי לעשות קודם חצות. ובשעת הדוחק אפשר לסמוך להתיר על פי התוספתא. ומכל מקום יעשה שלוש מצות בליל פסח, משום חביבה מצוה בשעתה:

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לרפואת

שירה בת נח לוי
בשכחע"י

עוד כתב הטור בערב פסח שחל בשבת, שדעת רב מתתיה ורב יהודה הכהן לאפות במוצאי שבת, וכ"כ רב האי בשם קדמונינו. ובשם אבותינו הביא רב האי לאפות מערב שבת, ורב האי גופיה סבר שכן ראוי לעשות. וכן פסק הרא"ש. וסיים הטור שבברצלונה ראה מדקדקין לאפות הכל מערב הפסח, שאם יש עמו חמץ יתבטל קודם זמן איסורו, עכ"ל הטור:

ויסוד המחלוקת ביו"ט ראשון שחל במוצ"ש, אם לאפות מערב שבת או במוצאי שבת, מבואר שם בבית יוסף ושאר המפרשים, שאם יאפו מערב שבת, חיישנן שמא ימאן לאכול ממנה בשבת, וזה אסור ומדרבנן, כדי שיהיה היכר לאכילתה בערב, כמבואר בסימן תע"א. א"נ שהרואים במוצאי שבת את המצה מוכנה, יטעו לחשוב שבשבת נאפית. וטעם האומרים שיש לאפות מערב שבת, משום זריזין מקדימין למצוות, וכן משום איסור טירחא ביום טוב:

וביסוד העניין, הרואה יראה שאין הכרע בדברי הטור על איזה מצה נסובה מחלוקת הראשונים, אם על מצת מצוה בדוקא, מדאמרי בתשובות הגאונים שהקישוה לפסח, והכי משמע עוד מדקאמרי חביבה מצוה בשעתה. או דילמא מיירי אפילו בשאר מצות, וכמו שמוכח מסדר דברי ראבי"ה, ומדברי רב מתתיה. וכן מדברי המרדכי בשם רבינו שמשון משאנץ ורב יהודאי גאון ורבינו תם, הוב"ד בבית יוסף. וכן מדברי הטור בסופו, שהעלה מנהג ברצלונה בסימן זה ודמוכח דבהא איירי בריש הסימן. וכבר מרן הבית יוסף נסתפק בצדדים אלו, וצידד לומר דמיירי בכל מצות הפסח ולא דוקא במצת מצוה, וכמו הפירוש השני. ואני העני מצאתי בשו"ת מהרי"ל סימן כ"ז מחלוקת זו בהדיא יעו"ש:

וטעם הדבר נראה כמו שמובא בחידושי הגהות בשם מהר"ל ז"ל (אות א'), ואפשר לומר דמשום מצה של מצוה אסור לאפות אפילו כל המצות עד י"ד אחר שש, דלא אתי לולולו במצוה עכ"ל. א"נ יש לפרש דסבירא להו שבכל יום ויום יש מצוה לאכול מצה, וכנודע בשערים שזו שיטת הגר"א למעשה, וכמה גדולים חקרי לב סוברים כן, כגון החזקוני ועוד ונהך פירושא ראיתי שהביא גם בעל זי"ר על שתילי זיתים בסימן תנ"ח:

ולעניין הלכה, פסק מרן בש"ע דבערב פסח שחל בשבת יקדימו לאפות מערב שבת. ברם מנהגינו שגם אז אופין במוצאי שבת, קודם סדר הלילה, וכמ"ש בש"ע המקוצר סימן פ"א סעיף י"ז. וכן נראה מסתימת דברי מהרי"ץ הנז"ל שבכל לילה אופין לאותו לילה, ומדלא חילק משמע דאף בחל ערב פסח בשבת הכי הוא:

ומוסכם בפי כל, דבערב פסח שחל בחול, ראוי להדר לאפות מצות מצוה אחר חצות היום. אך במצות של שאר הפסח לא קפדי אינשי לאפותן אחר חצות כדעת הגאונים הנז"ל (לפי הבנת הב"י). וכנראה הוא משום דחיישי לסברת חכמי ברצלונה, שהבינו שראוי לאפות המצה קודם זמן איסור חמץ, משום דאי איתרע ונפל בהו חמץ יבטל בששים:

אכן מנהגינו בתימן לאפות כל מצות הפסח בתוך הפסח ולא קודם לכן, משום דאנן בדין קיימא לן כדעת הגאונים והרמב"ם דחמץ בפסח חוזר ונייעור, וכהכרעתו הברורה של מהרי"ץ בתשובותיו בכמה מקומות, וממילא לא חשו לסברת חכמי ברצלונה אשר בנויה על דין ביטול. וכן הבין הפרי חדש בריש הסימן, שכתב דאנן דקיימא לן חוזר ונייעור, שפיר דאמי לאפות בתוך הפסח. ומטעם זה אתו עלה רבותינו אדירי התורה ז"ל חברי בית הדין בצנעא בתשובתם לחבריהם בארץ ישראל, ועל צבאם פאר הדור מורנו הר"ח קורח זי"ע. שהשיבו להם כדבר האמור, כמובא כל זה באור ההלכה ח"א מהדורא ראשונה ובהמהדורא השנייה נשמט עקב הוראתו של מרן אאמ"ר שליט"א, מחמת שכותב התשובה הוא ראש אנשי הכת לפני שהקדיח תבשילו, וכבר אז נוצצו בראשו דעות זרות. אבל עכ"פ לעניין הלכה צדקו דבריו, שהם דעת כל רבני בית דין צנעא:

לעילוי נשמת

מרדכי בן שלמה חסיד

ובן עמי בן בנימין עוזיירי, תנצב"ה

לזש"ק

תומר ישראל בן יעקב

ואודליה בת מנשה

לרפואת

יוסף בן משה דנין

בשכחע"י

מהליכות אבותינו

עוסקות בלישת ואפית המצות רק המזמחית

מובא בפוסקים (סי' ת"ס), שאביר הרועים הרא"ש, היה משתדל במצת מצוה ועומד על עשייתה ומזוה העוסקים בהם ומסיע בעריכתו, ושכן ראוי לכל אדם לעשות להטפל הוא בעצמו במצוה. ע"כ. אך יש לידע שבענין לישת הבצק, אם האדם אינו בקי ורגיל בלישת בצק, מלבד זאת שאין הבצק עולה יפה. חשש גדול הוא שימצא בבצק גושי קמח קטנים ובפרט במצות הרכות (פיתות). ונמצא שבא להחמיר ונמצא גורע. וזה הדבר מדויק במעשה אביר הרועים, שהיה מסייע רק בעריכתו, אך בשאר הדברים היה מפקח ומזוה. ומה בין נבין מה שידוע שאפית המצות בתימן, נעשתה ע"י אמותינו הקדושות. אך גם זה, הדבר לא נעשה ע"י כל הנשים, אלא ע"י המזמחיות בדבר, וכפי שמעידים רבים. ולא שמענו שגדולי הרבנים התעסקו בלישת העיסה, אלא התעסקו בפקוח על הנעשה. ואף מרן הגאון הגדול רבי יצחק רצאבי שליט"א כאשר הלך למאפית 'מצות מסורת' לאפות לצורך עצמו. לא היה לש את הבצק אלא היה מפקח על העובדים. ובשנים האחרונות שלישת הבצק נעשית שם על ידי מכונה ידנית אשר מסובבים אותה, ללא מגע יד בבצק. הוא מסובב המכונה בידו.

והרויחו אבותינו בהכי שני דברים. האחד, לצאת דעת אותם גאונים שהחמירו גם בשאר המצות לאפותן אחר זמן איסורו ועל פי הסברו שלמהר"ח דבדוקא אמרו כן אגב מצות מצוה. וכן את דעת הגר"א, שהידרו באכילת המצה גם בשאר הפסח. והשני, שיש להם שמחה ברגל לאכול מצות שנאפו עתה, ופת חמה עדיף ולשון הש"ע א"ח סימן תקל"ג, גבי היתר טחינת חטים בחול המועד:

ומדברי הפרי חדש וחכמי בית דין צנעא שכתבו דאין קפידא לאפות בתוך הפסח, מדנקיטין שחמץ בפסח חוזר וניעור, זכינו לדינא, דאנן דנקיטין הכי, היינו אף לקולא. מדלא חיישי לסברתם הנכוחה שלחכמי ברצלונה. ואליבייהו (דהפר"ח וחכמי צנעא), גם דעת אותם גאונים שהזכיר הטור מסייעת לשיטתנו דחמץ בפסח חוזר וניעור:

וחיווק גדול לדין זה האחרון מדוקדק מדברי מהר"ץ, שהעיד על המנהג שנהגו לאפות לכל לילד בפני עצמה משום הידור מצוה עכ"ד. ולילה דנקט, היינו ליל הסדר. וכל לילה, היינו לשתי הלילות, שהם שני ימים טובים שלגילות. ומבואר מדבריו דעיקר הקפידא לאפות בכל לילה בפני עצמה, הוא במצת מצוה דוקא ולא בשאר הפסח. ואתי כפירושו הראשון שלבית יוסף וככולי עמא. ואפילו שסבר מהר"ץ דאין קפידא בשאר הפסח לאפות לכל יום מצה חדשה, אפילו הכי פשוט המנהג אצל כולם שגם שאר המצות אופים בתוך הפסח. ובעיני טעמא אמאי לא חיישי לסברת חכמי ברצלונה:

ועל כרחין מוכח כהנז"ל, דחכמי תימן אית להו כהוראה ברורה דחמץ בפסח חוזר וניעור. וסברו שכן הוא אף לקולא, ולכן אפו אפילו תוך הפסח. דאם לחמץ משהו אתה חושש, מה לי אפייה קודם הפסח מה לי אפייה בתוך הפסח. ודקדקו היטב במעשיהם שלא ישאר שום פירור וביטלו הכל כמו שהביא רבינו המחבר למעלה. ואדרבה, חמץ בעידניה, מיכר דכירי ליה טפי. וועיין עוד בהגהות מהר"ש קלוגר לסימן ת"ס, וצ"ע:

ומהמקובל בכל תפוצות תימן לאפות המצות בתוך הפסח, מוכח עוד שחוק עליהם המנהג דחוזר וניעור, ולא חיישי להחמיר בכאן. והרי זה מסייע למה שידענו מקדם, שהוראת השת"ז להקל דחמץ אינו חוזר וניעור לא פשטה כלל:

ולכן לענין מעשה, מי שיש באפשרותו לאפות מצות מצוה אחר זמן איסורו, יעשה כך וירבה שכרו. ובחוצה לארץ, ביום טוב שני שלגילות יש להקפיד לאפות לכל לילה בנפרד והיכול גם בשאר הפסח לאפות מצות, לא ימנע מכך, וכמו שנתבאר, דלמנהגינו לא חיישינן לסברת חכמי ברצלונה. וליכא נמי למימר דמהיות טוב וגו'. דהרי לעומת זאת איפכא מסתברא, דאפילו בסברא יש עניין להחמיר לאפות גם שאר מצות בתוך הפסח כדלעיל בד"ה וטעם וד"ה והרויחו. ומאן דבעי למהוי חסידא, ליקיים מילי דאבות:

ויקרא אל משה (ויקרא א. א)

למה האל"ף זעירא. משום דמשה היה שלם בכל צד. רק חסרון מעט היה לו שפירש מאשתו. עוד ט"א לפי שהקב"ה כשהוא שורה למעלה הוא מלך עלאה. וכיון דנחית לתתא מלך איהו אבל לאו עלאה. בג"כ אל"ף זעירא. עוד ט"א דקריאה זו לא הוי בשלימו דהוה במשכנא ולא במקדשא. גם הוי בארעא נוכראה. (ילקוט ב' זוהר):

ידוע שיש ק"ך צירופי אלדים. ומשה לא המתיק רק קי"ט צירופים כמנין מע"ט שנאמר ותחסרהו מעט מאלדים וזהו מאהל מועד בגי' ק"ך ואל"ף זעירא להורות שחסר אחד מן הצירופים. (שם ב' מג"ע):

יש מקובלים שכתבו הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. מכאן ואילך כבהמה וזהו אדם כי יקריב מכם. מכם ממש. ולפי דבריהם לא יבא בגלגול חיה לעולם. על כן אין מקריבין מהן וחלבן מותר. (י"ל ב' ציוני):

וכבר ידוע שפעמים שלש עם גבר ותו לא, כל זה דוקא אם לא עשה איזה תיקון על ידי הגלגול, או אחר ג' פעמים מעתיקים נשמתו לבהמה. אבל אם תקן קצת בגלגול א' או מתגלגל באדם עד אלפים פעמים עד שיתקן כמ"ש הרי האר"י זלה"ה על פי ועושה חסד לאלפים. אל תקרי לאלפים, אלא לאלפים. וג"כ ותדר

בדרכיהם אתהלך...

מחסידי אומות העולם

כתב הרב יחיא עוממיס זצ"ל: פעם אחת אדם בליעל נתלבשה בו רוח טומאה, וחירף וגידף אותי בדברים רעים, אני ובית דין חברי במעמד רבים בעיר עדין.

כשחזר עירנו, הודיעונו השומעים ממנו ביוזנו. תמהנו עבור מה? הסכמנו לנדונו ולהחרימו'. הלך אל המושל (היינו אלעאמל) למנוע אותנו, ונדרשנו משפט אצל השופט הגובר. תיכף הגשנו עליו תביעה וקבע לנו זמן. ומרוב חכמתו וחסידותו, שלח לי בסתר והוכיחני, באמרו, שהסכלתי הסכלה עצומה, איך איש חכם נשפט את איש אויל? תגרום כל אויל ובער יפצה פיהו ואין לדבר סוף. 'המקום ישלם לו כפעלו'. וכמעט ששלח למחרף בסתר ודיבר לו מה שדיבר. והנה בא (אותו אדם) ופייס כל אחד ממנו לבדו. מזה הענין יבין המשכיל חכמת השופט וחסידותו. 'ברוך שחלק מחכמתו לבשר ודם'.

(משיב נפש עמ' 283)

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

מידי ראש חודש בחזשו,
נהגים תלמידי גני וכיתות
התלמוד תורה, מסעודת
ראש חודש, אשר הינה
מגוונת, פעם בשרי, ופעם
פיתות עם זעתר, ופעם
גחנון ועוד...
וזאת ללא כל עלות,
אודות לנדיב לב החפץ
בעילום שמו.
יבורך מפי עליון וימלא
ה' כל משאלות לבו
לטובה, אכ"ר

חכמי תימן

הרב שלום בן מנחם בן יעקב
זצ"ל

נולד בעדן. למד תורה אצל הרב
עוואץ מנצור כל חצות לילה,
אחר תפילות שחרית למד אצל
הרב דוד יצחק, ואצל ראש
הישיבה הרב שלום שלמה. מסר
שיעורים בישיבה, ולאחמ"כ
נתמנה להיות רב ראשי וראב"ד
בעדן. בעל מידות נעלות של
צניעות וענווה, וגם היה תקיף
בהנהגתו לחזק את הדת.
תנצב"ה

עת צרה היא ליעקב

כתב מהרי"ץ בעץ חיים (ח"א דף עט.) בזה"ל: כשיש ח"ו מות בעיר אומרים כאן ולאחר פטום
הקטורת קודם הפסוק ה' צבאות עמנו וגו' רבון העולמים וכו'. ובשבת וי"ט אין אומרים
אותו שאין צועקין בתחנה בשבת וי"ט.

וכ' בס' אה"י סגולה לזמן המגפה, יאמר ערב ובקר פטום הקטורת, גם ויאמר ה' אל משה
קח לך סמים וכו' פנים ואחור, גם פסוק ה' צבאות וכו' כל פסוק ג"פ ואח"כ יאמר כולם
כאחת ג"פ, ואח"כ יאמר ג"פ פ' ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו
מזמרת הארץ בכליכם וכו', ג"פ והורידו לאיש מנחה מעט צירי ומעט ד'בש נ'כאת ול'וט
ביטנים וש'קדים (ר"ת שלהם שם עדנלב"ש. ויש שמצרפים גם יו"ד של בטנים בזה השם
כזה עדנל'בש. עיין משנת חסידים סודו וחשבונו ושם באורך מביא תיקון לזמן המגפה
במס' תיקון המגפה דף ק"ג ע"ב ואילך גם בס' חמ"י ח"ב מ"ש):

על כן הורה מרן הגאון הגדול רבי יצחק רצאבי שליט"א פוסק עדת תימן, להוסיף ב'פטום
הקטרת' אשר נאמר בסוף תפילת שחרית, את תפילת 'רבון העולמים באנו לחלות פניך'
וכו'. וזהו נוסחו:

רבון העולמים באנו לחלות פניך שתמנע המגפה מעלינו ולא תתן המשחית לבא אל בתינו,
ורחם עלינו ועל טפינו ועל עוללינו ועל כל ישראל עמך, וקבל תפלתנו כמו שקבלת קטרת
הסמים שהקטיר לפניך אהרן הכהן כאשר החל הנגף בעם, שנאמר ויאמר משה אל אהרן
קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל העדה וכפר
עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף: ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך
הק' הל' והנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת ויכפר על העם: ויעמד בין המתים ובין החיים
ותעצר המגפה: וכן פנחס שנאמר ויעמד פינחס ויפול ותעצר המגפה וכן דוד שנאמר ויבן
שם דוד מזבח לה' ויעל עלות ושלמים ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל: כי
אתה אבינו ולך תלויות עינינו: רפאנו ה' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה: שכן
כתוב בתורתך והסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך
ונתנם בכל שונאיך:

עוד הורה: רצוי לומר את הפסוקים הנאמרים בפרשת הקטרת ובתפילה זו, עם טעמייהם,
דאו מועיל יותר. וכן רצוי לחזור ג' פעמים על שלושת הפסוקים הנאמרים אחר פרשת
הקטרת, ה' צבאות עמנו וגו', ה' צבאות אשרי וגו', ה' הושיעה וגו' ולאמרם פעם אחת ואח"כ פעם
שניה ואח"כ פעם שלישית.

והעי"ר הרה"ג משה רצאבי שליט"א, דמהרי"ץ כתב (לא נמצא בכל כתח"י) דכאשר המגיפה
עדיין לא פשתה בקרבם, יש לגרוס בתפילה זו שתמנע המגפה, שלא יפתח פיו לשטן ח"ו.
אך כאשר כבר פשתה בקרבם יאמרו שתעצור המגפה וכו'.

התודה... הברכה...

לאנשים היקרים, אשר יהדו ביתם
ללימוד התלמידים, ומעלת התורה
תשג"ר לנגד עיניהם עומדים

משפחת סזן הי"י

משפחת חסיד הי"י

משפחת באגש הי"י

משפחת פרץ הי"י

משפחת עזרי הי"י

ועד ביחז"כ פעולת צדיק הי"י
ימלא ה' כל משאלות לבם, וזכות
לימוד התשג"ר יעמוד להם ולזרע
זרעם עד עולם, שיהיו כולם
ממעתיקי השמועה וממוסרי התורה
עד ביאת גואל צדק בימינו, אכ"ר

הערות. הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
e0504150896@gmail.com

לזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לזש"ק

שלום בן יעקב ומירב

טליה בת מנשה